

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

TLHAHLOBO TŠA NGWAGA LE NGWAGA TŠA BOSETŠHABA

MPHATO WA 1

SEPEDI LELEME LA GAE

SETE YA 2: MOHLALA 2012

TLHAGO GO TŠHOMIŠO YA MEHLALA YA MAPHEPHE A NGWAGA LE NGWAGA TŠA

BOSETŠHABA (ANA)

1. Tebelelo ka kakaretšo

Diteko tša ngwaga le ngwaga tša Bosetšhaba (ANA) ke Kelo ya semmušo ya mafelelo yeo e lekolago tsebo le mabokgoni ao barutwana ba mphato wa 1-6 le 9 ba swanetšego go di tšweletša mafelelong a mphato wo mongwe le wo mongwe.

Go thekga Kelo yeo barutwana ba e hwetšago go tšwa sekolong, le go netefatša gore barutwana ba hwetša boitshepho bjo nyakegago gore ba tšee karolo go tšwelela go Kelo ya ka ntle, diphanele tša barutiši le ditsebi tša dithuto ba hlama mehlala ya maphephe a dipotšišo tša melekwana ao barutiši ba ka a šomišago go ruta dithuto tša Dipalo le Maleme.

Mehlala ya maphephe a dipotšišo tša melekwana ye e hlamilwego go lebeletšwe mošomo wa kharikhulamo wa kotara ya 1, 2 le 3 ya ngwaga gomme molekwana wa ANA wa mphato wo mongwe le wo mongwe o šetše o filwe dikolo. Mehlala ya maphephe, go balwa le melekwana ya ANA ga di fetole tsela yeo barutiši ba elago barutwana nako le nako, fela di thuša go tšwetša kelo ya sekolong pele.

2. Sebopego sa mehlala ya dipotšišo

Mehlala ya maphephe e diretšwe go laetša dithekniki goba ditaele tša go fapafapanana tše di šomišitšwego ge go elwa mabokgoni goba tsebo. Mohlala, mabokgoni goba tsebo ya diteng tše dingwe e ka elwa ka go šomiša (dipotšišo tše barutwana ba kgethago karabo ya maleba go dikarabo tše di filwego, goba yeo ba kgomagantšago mantšu, ba feleletše mafoko, dipaterone bj.bj)

Ge barutiši le barutwana ba ka hwetša mehlala ya dipotšišo tše di botšišitšwego ka mekgwa ya go fapafapanana, fela karabo e le ye tee, ba swanetše go kwešiša gore se se dirilwe ka boomo gomme barutwana ba swanetše go araba dipotšišo ka moka. Barutiši le barutwana ba swanetše go kwešiša gore se se diretšwe gore barutwana ba arabe dipotšišo tša mohlala wa lephephe. Go ba fa mekgwa ye e fapanego ya thekniki le setaele sa go botšiša dipotšišo go fa barutwana boitshepo bja go ngwala meleko/melekwana.

3. Kgokagano le didirišwa tše dingwe tša go rutwa le go ithuta

Dipotšišo tše dingwe tša mohlala wa lephephe di kgokagantšitšwe ka boomo le dipuku tša barutwana tša go šoma, go lebeletšwe mphato wo o itšeng wa maleba, e le go leka go hlagiša tswalano le kamano ya maleba.

Mehlala ya lephephe e beakantšwe go lebeletšwe dinyakwa tša go tšweletšwa ka gare ga Setamente Sa Kharikhulamo ya Bosetšhaba Mphato wa R - 12, Setamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo Mphato wa R - 3, le Setamente sa Protokholo le Kelo ya Bosetšhaba.

Ditokomane tše ka moka, gommogo tše dingwe tšeо dikolo di ka bago le tšona di bopa panka ya maleba ya go nona ya didirišwa, go thuša barutiši ka peakanyo ya dithuto tša letšatši ka letšatši le mokgwa wa go hlama le go ngwadiša barutwana Kelo ya semmušo. (Kelo ya go ithuta).

4. Naa mehlala ye ya maphephe e ka šomišiwa bjang?

Ge mehlala ya maphephe a mphato wo o itšego le thuto di kgobakantšhitšwe go sehlopha se tee, morutiši ga a swanela go fa barutwana gore ba arabe ka nako ye tee. Morutiši o swanetše go kgetha mehlala ya dipotšišo tšeо di lebanego le thuto yeo e beatantšwego ka nako ye e abilwego.

Ka hlokomoelo kgetha dipotšišo tše itšego go tšwa go mehlala ya maphephe a dipotšišo goba sehlopha sa dipotšišo tšeо di laolegago di ka šomišiwa magatong a go fapania a go ruta le go ithuta ka tsela ye e latelago.

Morutiši a ka šomiša ditselana tše:

- 4.1 Mathomong a thutwana bjalo ka teko ya **diagnostiki** go tseba bokgoni le mafokodi a barutwana. Diagnostiki e swanetše go fa barutwana dipolo tša bokgoni le mafokodi a bona, le go thuša morutiši go hlama dithutwana tša maleba tšeо di laetšago mafokodi le go kgohlagantšha bokgoni. Teko ye ya diagnostiki e ka fiwa barutwana bjalo ka mošomo wa gae go boloka nako ya go fa ditaelo ka phaposing.
- 4.2 Nakong ya go ruta teko ya **formatife** e fiwa barutwana go lekodiša ge barutwana ba tšweletša bokgoni le tsebo yeo e letetšwego ge thutwana e rutwa go ya pele, le go hlokomoelo gore ga go morutwana yoo a šalelago morago.
- 4.3 Mafelelong a thuto goba dithutwana tše dintši tša go fapania, bjalo ka teko ya **sammative** e fiwa barutwana go lekodiša ge barutwana ba hweditše kwešišo gomme ba konga go bontšha bokgoni le tsebo yeo ba ithutilego. Barutwana ba swanetše go hwetša dipolo tša bona gomme morutiši a bone gore naa barutwana ba hloka thušo ka dikarabo dife tša thutwana.
- 4.4 Magatong ka moka barutwana ba swanetše ke go lekolwa go ya ka dithekni tša go fapania tša mehuta ka moka ya dipotšišo, bjalo ka go kgetha karabo ya maleba, go tlatša karabo sekgorbeng seo a se filwego, go fa karabo ka lentšu, bj.bj. Ge diteko tša **diagnostiki** le **formatife** di ka ba tše kopana go ya ka palo ya dipotšišo tše di filwego, fela ya **sammative** e tla akaretša dipotšišo tše dintši go lebeletšwe dithuto tšeо di rutilwego ka nako yeo. Taba ya bohlokwa ke gore barutwana ba hwetše nako ya go ithuta go arabia dipotšišo tša moleko wa go swana le ANA.

5 Memorantamo le ditšhupatsela tša go arabia dipotšišo

Mohlala wa dikarabo tša go fapania tšeо di letetšwego di laeditšwe mo go memorantamo. Barutiši ba swanetše go gopola gore memorantamo wo o ka se ke wa ba lapiša ka ge el le wa maleba. Maikemišetšo a memorantamo wo ke gofa barutiši tlhahlo e botse ya mokgwa wo barutwana ba ka fago dikarabo tša go fapania ka gona. Barutiši ba swanetše go tsenelela le go fa moputso ka mokgwa wa go amogelega le go putsa dikarabo tša go fapania go ya ka kwešišo ya barutwana.

6 Phethagatšo ya kharikhulamo

Go bohlokwa kudu gore kharikhulamo e swanetše go phethagatšwa ka moka mphatong wo mongwe le wo mongwe. Mehlala ya maphephe ya mphato ka moka le thuto ga di emele kharikhulamo ka moka, fela di laetša tsebo le bokgoni bjoo bana ba ka bo laetšago kotareng ya 1, 2 le 3 ka ngwaga. Mošomo wo barutwana ba swanetšego go o rutwa o laeditšwe ka gare ga Setamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (SEPHOLEKE/CAPS).

7 Mafetšo

Maikemišetšo a Lefapa la Thuto ke go tšwetša kgatelopele ya magato le boleng bja bokgoni bja barutwana go mabokgoni a maleme le dipalo. Lefapa la thuto le šomiša ANA bjalo ka sedirišiwa sa go lekola ge e le gore bokgoni bja barutwana bo a hlatloga, bo eme felo go tee goba bo a theoga. Dilete le dikolo di swanetše go fa barutiši thekgo le go didirišwa tše di hlokegago go dira gore thuto le go rutwa di hlatloge. Ka go šomiša mehlala ya maphephe a ANA bjalo ka didirišwa tše di tla thušago barutwana go ba le tsebo ya mekgwanakgwana yeo dipotšišo di ka botšišwago ka gona. Ge mehlala ya maphephe e ka dirišiwa gabotse e ka thuša barutwana goba le tsebo le mabokgoni a go ithuta ao a okeditšwego ka mokgwa wa maleba gomme ba šoma gabotse dithutong tša bona le molekong wa ANA wo o tlago.

1. Lebedišiša seswantšho se gomme o swaye ✓ karabo ye e nepagetšego ka mo lepokising.

1.1 Pule le Kabo ba a ...

raloka	ja	bolela	robala
--------	----	--------	--------

1.2 Tlatša ka karabo ye e nepagetšego lefokong le le latelago:

Pule le _____ .

1.3 Bala lefoko le gomme o ageletša karabo ye e nepagetšego.

Kabo o dutše lepatlelong.

Ee/Aowa

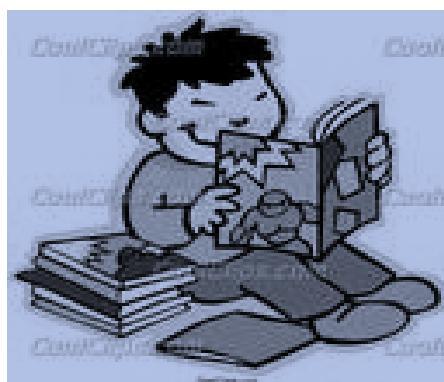
1.4 Thalela karabo ye e nepagetšego lefokong le le filwego.

Pule le Kabo ba a **raloka/bolela** .

1.5 Thalela Ee goba Aowa

Kabo le Pule ba dutše godimo ga tafola. **Ee/Aowa**

2. Lebediša seswantšho se gomme o thalele karabo ye e nepagetšego.

Lerato

- 2.1 Thalela karabo ya maleba.

Ke mang yo a dutšego fase?

Ke (Kabo, Pule, Lerato).

- 2.2 Tlatša ka lentšu le le tlogetšwego lefokong le.

Lerato o dutše

- 2.3 Swaya ✓ karabo ye e nepagetšego ka mo lepokising.

Lerato o a bala.

Lerato o a ja.

- 2.4 Kgetha karabo ye e nepagetšego . Ageletša **Ee goba Aowa**

Pule o a bala. **Ee/Aowa**

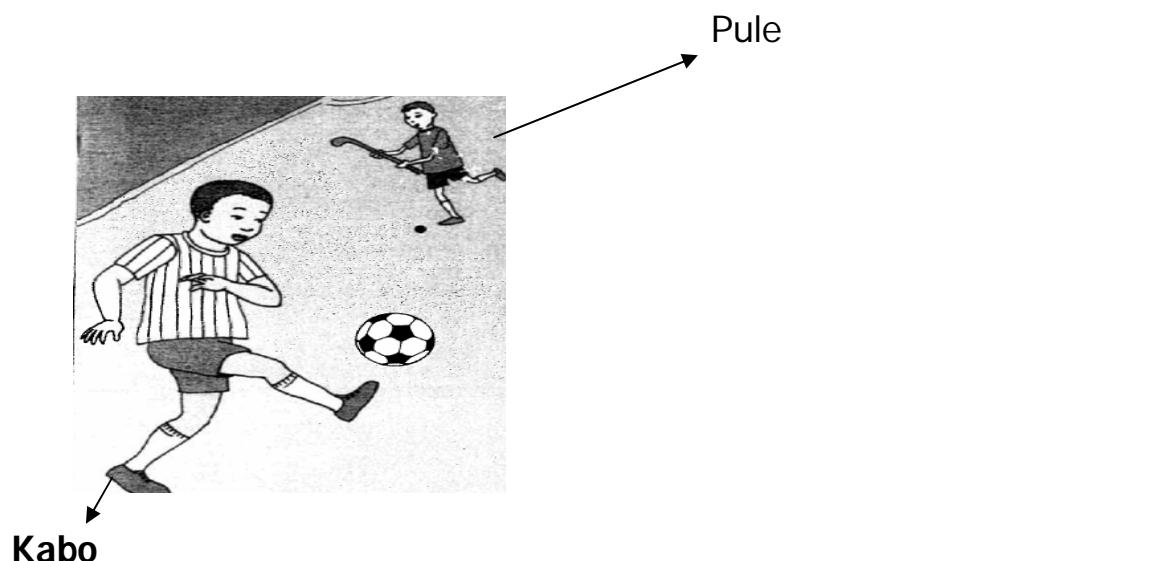
2.5 Araba potšišo ka go ageletša karabo ye e nepagetšego.

Lerato o dira eng?

Lerato o bala ...

- A lebota.
- B bese.
- C bolo.
- D puku.

3. Lebediša seswantšho se gomme o arabe dipotšišo tše di latelago.

3.1 Tlatša ka lentšu le le tlogetšwego mo lefokong.

Kabo o _____ bolo.

3.2 Araba Ee goba Aowa

Kabo o rata go raga bolo? _____.

3.3 Go reng Kabo a rata go raga bolo?

Kabo o rata bolo ka gore _____.

3.4 Na Kabo o raga bolo le mang?

Kabo o raga bolo le _____.

4.1 Feleletša lefoko ka go ageletša karabo ye e nepagetšego.

Kabo o bonala a ...

- A wele.
- B fofile.
- C itumetše.
- D gobetše.

4.2 Feleletša lefoko ka go thalela karabo ye e nepagetšego.

Kabo le Pule ba rata go **raloka/sepela**.

4.3. **Lebediša seswantšho se gore o arabe dipotšišo tše di latelago.**

Kago

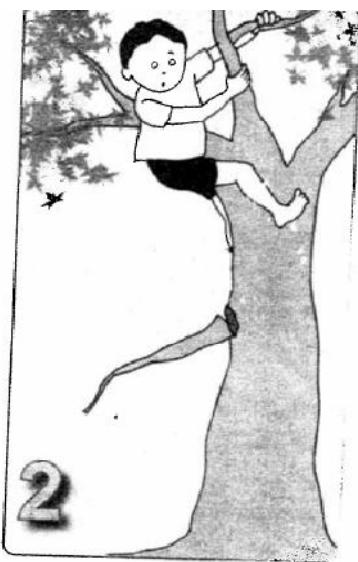
4.3.1 Kago o dira eng ka kgati?

.....

4.3.2 **Feleletša lefoko le ka go thalela karabo ye e nepagetšego.**

Kago o kgati. (tshela/tsela).

5. Lebediša seswantšho se gore o arabe dipotšišo tše di latelago.

3

5.1 Ageletša lentšu le le sa sepelelanego le mantšu a mangwe.

sehlare/kala/koloi

5.2 Swaya √karabo ye e nepagetšego ka mo lepokising go feleletša lenaneo.

Kala

mohlare

mosimane

koloi

5.3 **Lebediša diswantšho tše gomme o arabe dipotšišo tše di latelago.**

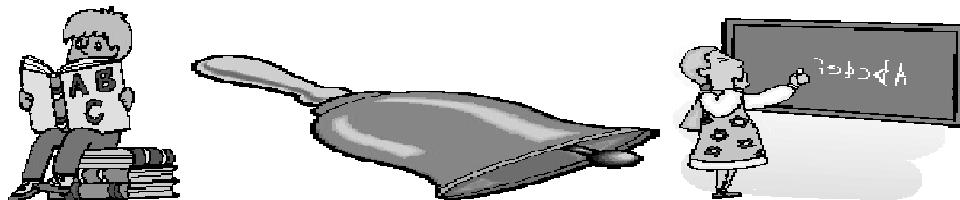

Ke seswantšho sefe seo se sa sepelelanego le tše dingwe?

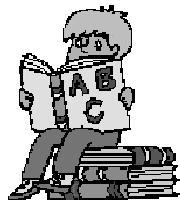

5.4 **Lebediša diswantšho tše di latelago.**

Kgetha dišwantšho tše pedi gomme o fe maina a tšona.

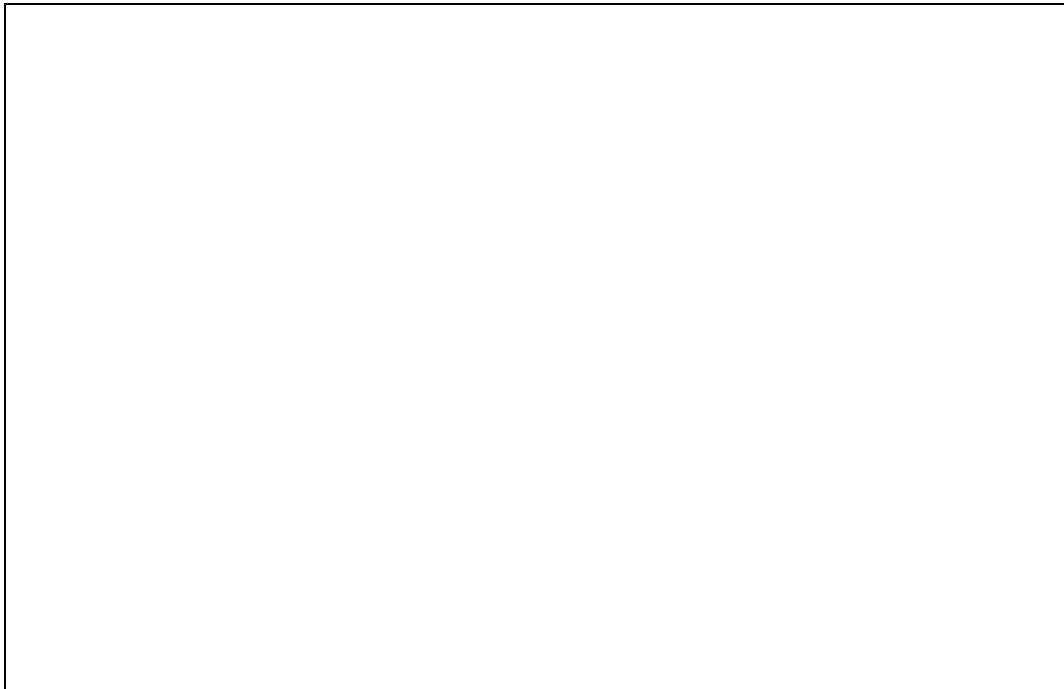

5.5 **Feleletša lefoko le ka se se diragalago mo seswantšhong se.**

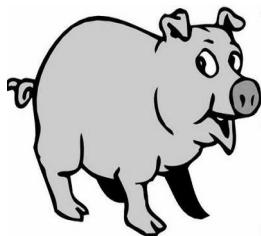

Mošimane o dutše godimo ga _____.

6.1 Thala seswantšho ka ga ditaba tša gago.

6.2 Ngwala lentšu goba lefoko ka se se diragalago mo seswantšhong se.

6.3 Lebediša seswantšho se go mme o ngwale mafoko a mabedi ka ga sona.

6.4 Lebediša seswantšho se se fa tlase o iterele kgang,

6.5 Thala seswantšho mo lepokising go bontšha se se tla go diragala ka morago.

7.1 Thala mothaladi golebanya dikarata tša mantšu le mantšu a lefoko
O a lela

Lla	o	a
-----	---	---

7.2 Lebediša seswantšho se gore o kgone go araba dipotšišo tše di latelago.

Tlatša ka lentšu le le tlogetšwego go feleletša lefoko.

Tate o bolaya _____. (**noga/katse**)

7.3 Hlama lefoko ka mantšu a a latelago.
bona ke nogá

7.4 Thala seswantšho ka ga ditaba tša gago.

Ngwala lentšu goba lefoko ka seo se diragalago seswantšhong sa ka godimo.

7.5 Ngwala lentšu goba lefoko ka seo se diragalago seswantšhong se.

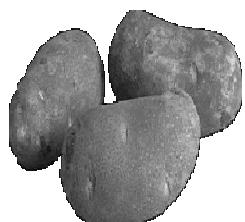
©kidsfront.com

- 8.1 Lebediša seswantšho se se latelago gomme o ageletše modumo wa **O** mo leineng le le filwego.

Kgogo

- 8.2 Thalament halidjogonya lahy manatšu lelediswantšho.

Khekhe

Ditapole

- 8.3 Ngwala leina la seswantšho se se filwego.

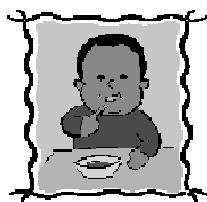

- 8.4 Ageletša karabo ye e nepagetšego lefokong.

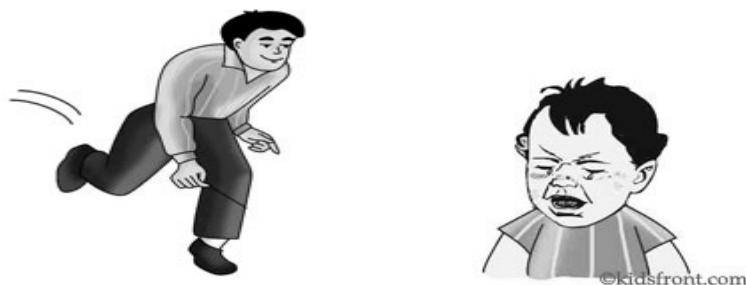
Ngwana o a **bala/robala**.

- 9.1 Tlatša ka lentšu le le tlogetšwego lefokong.

Ngwana o a _____.

- 9.2 Thala mothaldi go nyalanya lentšu le seswantšho.

lla

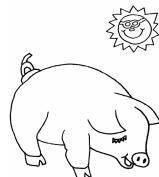
kitima

- 9.3 Ngwala leina la seswantšho se se filwego.

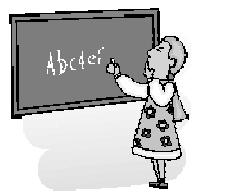
- 9.4 Kgetha karabo ka lepokising go feleletša lefoko

kolobe/katse

Ke bona _____ .

9.5 Feleletša lefoko

Morutiši o a _____